Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33177

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i, 2020 y?l?nda Esra Aysu Erbay taraf?ndan bir Yüksek Lisans Tezi kapsam?nda geli?tirilmi? bir ölçektir. Bu ölçe?in temel amac?, annelerin zorunlu Yenido?an Taramalar? programlar? hakk?ndaki bilgi düzeylerini ve bu taramalara kar?? gösterdikleri davran??sal e?ilimleri (tutumlar?) sistematik olarak de?erlendirmektir. Ölçek, özellikle Türkiye'deki anne popülasyonunun tarama programlar?na uyumunu ve bu konudaki fark?ndal???n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçek, toplam 13 maddeden olu?maktad?r ve geli?tirme çal??mas? Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi'nde tamamlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Yenido?an Taramalar?, Anne Bilgi Düzeyi, Anne Tutumlar?, Halk Sa?l???, Psikometrik Geli?tirme, Psikometri, Koruyucu Hekimlik.

Yazarlar

Esra Aysu Erbay

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, annelerin ulusal sa?l?k politikalar? çerçevesinde yürütülen yenido?an tarama testlerine (örne?in, Fenilketonüri, Konjenital Hipotiroidi ve Biyotinidaz eksikli?i taramalar?) ili?kin sahip olduklar? bilgileri ve bu tarama sürecine yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlar?n? güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, sa?l?k profesyonellerine, annelerin bilgi eksikliklerini ve bu durumun taramalara kat?l?m üzerindeki etkisini belirlemede yard?mc? olmay? hedefler.

Ölçek, sa?l?k e?itimi ve dan??manl?k hizmetlerinin planlanmas?nda kritik bir rol oynamaktad?r. Elde edilen veriler, e?itim programlar?n?n içeri?ini annelerin mevcut bilgi ve tutum seviyelerine göre optimize etmek için kullan?labilir, böylece tarama programlar?n?n etkinli?i art?r?labilir.

Yap?

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i, temel olarak iki ana psikolojik yap?y? ölçmek üzere tasarlanm??t?r: Bilgi (Kognitif Alan) ve Tutum (Duygusal ve Davran??sal E?ilim).

Bilgi Boyutu: Bu boyut, annelerin tarama testlerinin amac?, uygulanma zaman?, sonuçlar?n önemi ve taraman?n yap?lmamas?n?n olas? riskleri hakk?ndaki objektif bilgilerini de?erlendirir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Tutum Boyutu: Bu boyut ise annelerin tarama testlerine kar?? gösterdikleri isteklilik, güven, test sonuçlar?n? alma konusundaki sorumluluk duygusu ve sa?l?k hizmeti sa?lay?c?lar?n?n tavsiyelerine uyma e?ilimi gibi sübjektif, duygusal ve davran??sal e?ilimlerini kapsar. Ölçek, bu iki yap?y? entegre ederek annelerin tarama programlar?na bütüncül yakla??m?n? ortaya koyar.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, geli?tirme a?amas?nda, genellikle uzman görü?üne dayal? Kapsam Geçerli?i (Content Validity) ve istatistiksel yöntemlerle Yap? Geçerli?i (Construct Validity) analizlerini içermi?tir. Orijinal kaynakta spesifik geçerlik de?erleri belirtilmemi? olmakla birlikte, bir yüksek lisans tezi çal??mas? olarak, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen faktör analizleri (Bkz. Faktör Analizi) gerçekle?tirilmi?tir.

Yap? geçerli?i analizleri, maddelerin teorik olarak ölçmeyi amaçlad?klar? alt boyutlarla ne kadar tutarl? oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Bu analizler, ölçe?in gerçekten annelerin bilgi ve tutumlar?n? ayr??t?rarak ölçtü?ünü kan?tlamak için kritik öneme sahiptir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik (iç tutarl?l?k) analizi, maddelerin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü belirlemek için Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Orijinal özet metinde spesifik bir katsay? belirtilmemi?tir, ancak geli?tirme çal??mas?n?n standartlar? gere?i bu de?erin kabul edilebilir düzeyde (genellikle 0.70 ve üzeri) olmas? beklenmektedir.

Güvenirlik çal??malar?n?n, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme yetene?ini de de?erlendirmesi gerekir. Yüksek iç tutarl?l?k, annelerden al?nan yan?tlar?n rastgele de?il, ölçülen gerçek yap?y? yans?tt???n? gösterir.

Faktör Analizi

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i'nin 13 maddelik yap?s?n?n alt?nda yatan faktörleri ortaya ç?karmak amac?yla Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) kullan?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analiz, 13 maddenin, ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyecek ?ekilde Bilgi ve Tutum olmak üzere iki veya daha fazla faktöre ayr?l?p ayr?lmad???n? incelemi?tir.

Faktör analiz sonuçlar?, genellikle ölçe?in son formunun alt boyutlar?n? ve bu alt boyutlara ait madde da??l?mlar?n? netle?tirir. Bu analiz, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lamas? aç?s?ndan temel bir psikometri ad?m?d?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek

Test Type: Geli?tirme (Developmental Scale)

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale)

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Anne Popülasyonu (Maternal Population)

Age Group: Do?um yapm?? veya yapacak olan yeti?kin kad?nlar (Adult women who have given birth or are expecting).

Population Details: Türkiye'deki yüksek lisans tezi kapsam?nda, genellikle Ankara'daki bir hastane veya sa?l?k merkezine ba?vuran anneler örneklem olarak kullan?lm??t?r.

Test Methodology: Anket yöntemiyle yüz yüze veya öz bildirim ?eklinde uygulanan, 13 maddelik Likert tipi derecelendirme içermesi muhtemel bir ölçektir.

Anahtar Kelimeler

Yenido?an, Tarama Programlar?, Anne E?itimi, Sa?l?k Bilgi Düzeyi, Tutum Ölçümü, Halk Sa?l??? Hem?ireli?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: Belirtilmemi?tir.

Correspondence Address: Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi, Ankara (Tez Kurumu).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2020

?zinler ve Ücret: Ölçek, yay?nlanmam?? bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirildi?i için, kullan?m? için resmi izin al?nmas? gerekmektedir. Kullan?m ve telif hakk? detaylar? için sorumlu yazar Esra Aysu Erbay veya Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m için ücret talep edilebilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Erbay, E. A. (2020). *Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?* . Sa?l?k Bilimleri Üniversitesi, Ankara.

Yenido?an Taramalar? Hakk?nda Anne Bilgi ve Tutumlar? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Orijinal kaynak içeri?inde ölçe?e ait maddeler listelenmemi?tir. Sadece ölçe?in toplam 13 maddeden olu?tu?u bilgisi mevcuttur.

Madde Say?s?: 13 madde.

ARABPSYCHOLOGY.COM